

Arbejdsløshedstal maj 2009

Fortsat dystre udsigter for arbejdsmarkedet

Arbejdsløsheden stiger stadig. Dagens tal fra Danmarks Statistik viser en stigning på 4.100 fuldtids-personer fra april til maj 2009, hvilket presser arbejdsløsheden op på 97.000 (sæsonkorrigeret). Det er en mindre stigning end frygtet, men det ændrer ikke på de dystre udsigter for arbejdsmarkedet. I lyset af vækstbilledet forventer AE fortsat stigende arbejdsløshed de næste 2½ år. Udviklingen kalder på politisk handling.

af Specialkonsulent **Signe Hansen**
og Chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**

2. juli 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Ledigheden steg med 4.100 fra april til maj i år. Aktiveringen af dagpengemodtagere steg 2.000, hvorfor arbejdsløsheden korrigeret for aktiverede steg ca. 6.000 fuldtidspersoner. Det er mindre stigning end frygtet, men ses der på stigningen de sidste tre måneder, er det stadig den største stigning siden 2. oliekrise.
- Dagens tal ændrer derfor ikke på vores opfattelse af, at vi er langt fra en vending på arbejdsmarkedet. Arbejdsløsheden vil fortsætte med at stige mange måneder endnu, og vi frygter, at mere end 170.000 vil være ledige ved udgangen af 2011.
- Forventningen til arbejdsmarkedet skal ses i lyset af vækstudsigterne for dansk økonomi. Selvom det efter et stort BNP-fald i år begynder at gå fremad med produktionen igen næste år, så går det for langsomt til at trække gang i arbejdsmarkedet.

Kontakt

Chefanalytiker	Presseansvarlig
Frederik I. Pedersen	Janus Breck
Tlf. 33 55 77 12	Tlf. 33 55 77 25
Mobil 28 42 42 72	Mobil 40 61 34 38
fip@ae.dk	jb@ae.dk

97.000 arbejdsløse i maj

Arbejdsløsheden fortsætter med at stige. Fra april til maj er den sæsonkorrigerede arbejdsløshed steget med 4.100 fuldtidspersoner (sæsonkorrigeret). Det er en mindre stigning end forventet, men ændre ikke på vores opfattelse af, at vi er langt fra en vending på arbejdsmarkedet. De sidste 3 måneder er ledigheden steget med 25.500 personer, hvilket stadig er den kraftigste 3-måneders stigning siden 2. oliekrise.

Arbejdsløsheden er nu på 97.000 fuldtidspersoner, hvilket svarer til en ledighedsprocent på 3,5 pct. af arbejdsstyrken. Siden juni 2008, hvor ledigheden bundede med 46.600 fuldtidspersoner, er ledigheden steget med i alt 50.400 fuldtidspersoner, svarende til mere end en fordobling af ledigheden. Den seneste måned er der blevet 3.900 flere dagpengemodtagere, mens der er 100, der er kommet på konthjælp.

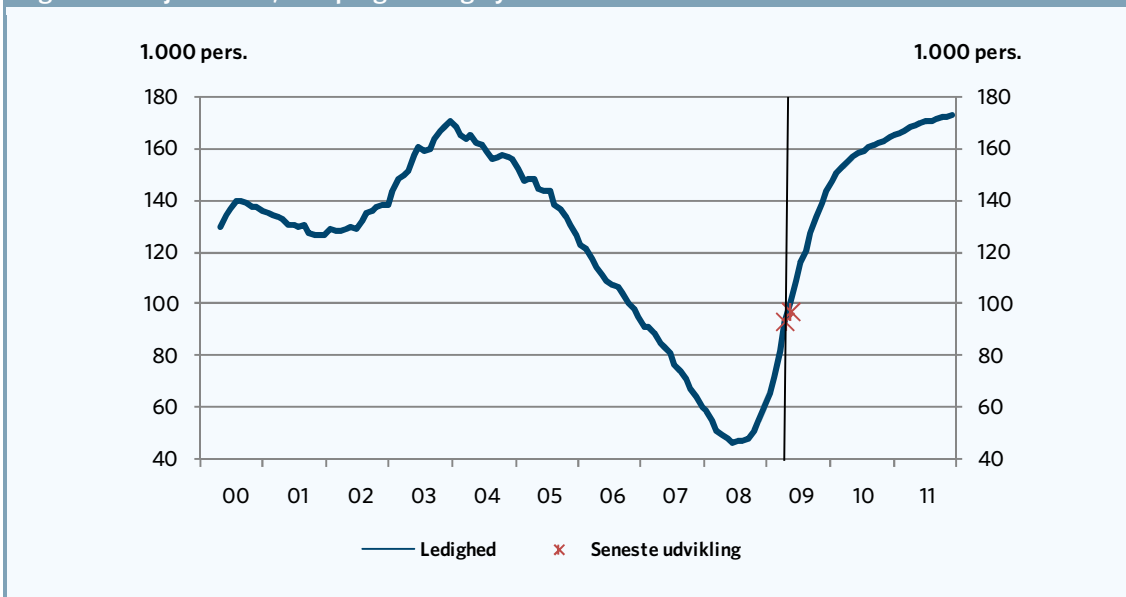
Sidst vi så en så voldsom stigning i ledigheden var under oliekriserne. En stor del af stigningen i ledigheden dengang var dog betinget af, at arbejdsudbuddet steg, fordi langt flere kvinder kom ud på arbejdsmarkedet. Det vil ikke ske under denne krise. Tværtimod forventer vi, at arbejdsstyrken vil falde markant de kommende år. Selvom ledigheden endnu ikke er hårdere ramt end under oliekriserne, forventer vi, at beskæftigelsen bliver langt hårdere ramt, end det var tilfældet under oliekriserne.

Fra februar til april steg ledigheden med mere end 10.000 personer om måneden. Fra april til maj er ledigheden steget med knap det halve. En del af forklaringen på den lavere stigningstakt er, at jobcentrene tilsyneladende nu er kommet op i gear og har fået flere ledige i aktivering. Antallet af aktiverede dagpengemodtagere er i maj øget med ca. 2.000 personer sammenlignet med april måned i år. Den øgede aktivering betyder, at arbejdsløsheden korrigeret for aktiveringen er steget med 6.100 personer.

Den øgede aktivering afspejler sig også i en stigning i aktiveringsgraden (aktiverede dagpengemodtagere set i forhold til det samlede antal ledige og aktiverede dagpengemodtagere). Aktiveringsgraden har ellers været faldende det seneste år. I juni 2008 til april 2009 er aktiveringsgraden faldet fra 28,2 pct. til 15,7 pct., men nu er udviklingen vendt, og aktiveringsgraden steg i maj måned til 16,8 pct. Til trods for stigningen den seneste måned er aktiveringsgraden stadig på et meget lavt niveau. Det markante fald i aktiveringsgraden det seneste år afspejler til dels, at der har været en stor tilgang af nyledige, men kan også være et tegn på, at jobcentrene ressourcemæssigt ikke er gearet til så voldsomme stigninger i antallet af arbejdsløse. Forventningen om mere end 140.000 ledige ved udgangen af 2009 vidner om, at der ligger en stor udfordring for jobcentrene i den kommende tid. Man kan endvidere frygte for sammenlægningen af den kommunale og statslige jobindsats per 1. august i år. Der vil naturligt være en produktionsnedgang ved fusioner af forskellige virksomheder/systemer – noget der kommer på det værste tænkelige tidspunkt. Med 2.000 flere aktiverede i maj sammenlignet med april i år håber vi, at kurven er knækket.

Figur 1 viser udviklingen i arbejdsløsheden sammenholdt med AEs seneste prognose fra juni 2009. Som det fremgår, steg ledigheden fra april til maj med lidt mindre, end det vi forventede i vores prognose. Vores forventning er dog fortsat, at ledigheden stiger til 170.000 personer ved udgangen af 2011. Det er en stigning på 125.000 siden bundniveauet i 2008.

Figur 2. Arbejdsløshed, AEs prognose og nye tal

Kilde: Danmarks Statistik og AEs prognose.

Fortsat dystre udsigter for arbejdsmarkedet

De netop offentliggjorte nationalregnskabstal for 1. kvartal bekræfter, at vi i øjeblikket står midt i den værste økonomiske krise i nyere tid. Fra 4. kvartal 2008 til 1. kvartal 2009 er BNP faldet med 1,1 pct., mens beskæftigelsen er faldet med hele 37.000 personer, hvoraf de 20.000 personer kan forklares med faldende arbejdsstyrke. De nye nationalregnskabstal flugter med vores seneste prognose, hvor BNP forventes at falde med godt 3 pct. i år efter et fald på 1,2 pct. sidste år. Selvom det langsomt begynder at gå fremad igen, og vækstraterne går i positiv næste år med ¾ pct. og 1,4 pct. i 2011, går det for langsomt til at trække gang i arbejdsmarkedet. Det kræver normalt en vækst på 1½-2 pct., før vi kan gøre os håb om en vending på arbejdsmarkedet. Samtidig havde vi tilsyneladende en dårlig produktivtetsudvikling i 2007 og 2008, hvilket vil lægge yderligere pres nedad på arbejdsmarkedet. Arbejdsmarkedet vil derfor tidligst vende i 2012.

Vi forudser et samlet fald i beskæftigelsen på 175.000 personer siden toppunktet i 2008, hvilket som tidligere nævnt er et markant højere fald end under oliekriserne. Med forventning om en ledighedsstigning på 125.000 personer siden lavpunktet i 2008 betyder det, at 50.000 personer vil forlade arbejdsstyrken i år og de kommende år.

Det store fald i arbejdsstyrkes kan bl.a. henføres til færre udlændinge i den danske arbejdsstyrke, flere unge i uddannelse, og formentlig også at flere ældre vil trække sig fra arbejdsmarkedet de kommende år. Samtidig vil vi opleve en stigning i antallet af personer, der har mistet jobbet, som ikke er forsikret mod ledighed og som ikke har ret til kontanthjælp. Denne gruppe vil ikke blive registreret som arbejdsløse i den normale arbejdsløshedsstatistik og vil derfor falde ud af arbejdsstyrken.

I lyset af udviklingen frygter vi flere langtidsledige, og at flere af de svage grupper, som vi de senere år har fået ud på arbejdsmarkedet, mister fodfæste og helt forlader arbejdsmarkedet igen. Det er en meget uheldig udvikling, fordi vi så kommer til at mangle disse grupper på den anden side af krisen.

Finanspolitikken bør lempes med samlet 30 mia. kr. over de næste to år

Vi står til at miste hele den nedgang, der har været i arbejdsløsheden under det seneste opsving. Kommer der flere langtidsledige, flere ældre, og forlader de svage grupper arbejdsmarkedet, er der stor risiko for, at det økonomiske vækstpotentiale og den finanspolitiske holdbarhed tager skade. I lyset af den meget alvorlige situation på arbejdsmarkedet anbefaler AE, på linje med de økonomiske vismænd, at finanspolitikken lempes samlet med 30 mia. kr. over de næste to år. Men i modsætning til de økonomiske vismænd, mener vi, at man skal komme i gang med det samme. Hvis man først venter til vedtagelsen af finansloven for 2010 i slutningen af året, risikerer vi, at initiativerne først kommer i gang midt i 2010. På det tidspunkt kan økonomien allerede have taget skade.

Det er altafgørende, at vækstkrisen ikke får lov til at forplante sig til en stor og langvarig arbejdsmarkedskrise. Bider nedturen sig fast, bliver det svært at vende udviklingen igen, hvilket kan komme til at koste det danske samfund dyrt i vækst, velstand og velfærd i fremtiden. Det er en omkostning, man ligeledes må holde sig for øje, når man diskuterer, om der er råd eller ikke er råd til at lempe finanspolitikken yderligere.

Samtidig efterlyser vi initiativer, der kan løfte de fremtidige uddannelsesmæssige udfordringer på arbejdsmarkedet. Det gælder ikke mindst i forhold til de mange unge, der ikke kom i gang med eller som droppede ud af deres uddannelse under højkonjunkturen.

Vi står alt i alt med en helt ekstraordinær dårlig udvikling, der kalder på en ekstraordinær indsats. Nye finanspolitiske initiativer kan ikke forhindre, at beskæftigelsen falder ganske markant, men der kan gøres meget mere for at tage toppen af udviklingen og modvirke de langsigtede negative konsekvenser. Reageres der ikke hurtigt og resolut, risikerer vi en skade på økonomiens langsigtede vækstpotentiale og den finanspolitiske holdbarhed, hvilket kan koste Danmark dyrt.